

Dosarul nr. 2rac-34/23
2-19130825-01-2rac-31012023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul central (S. Lazari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

DECIZIE

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Oxana Parfeni
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând în ședință publică recursurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Bagrin Aurelia și Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” privind încasarea datoriei, compensarea cheltuielilor de judecată

și la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fisavru” privind constatarea nulității contractului de cesiune de creanță și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” și Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru” și s-a menținut hotărârea din 17 septembrie 2021 a Judecătoria Orhei, sediul Central,

c o n s t a ț ă :

La 09 august 2019 Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru” (în continuare SRL „Fisavru”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” (în continuare SRL „Cont-Asistent”), solicitând încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta SRL „Fisavru” a indicat că în baza contractelor nr. 1 din 2 ianuarie 2010, nr. 2 din 2 ianuarie 2011 și nr. 3 din 4 ianuarie 2012, SRL „Cont-Asistent” a luat cu titlu de împrumut de la Georgeta Covaliov-Rusu, suma totală de 777 364,00 de lei.

Ulterior a fost întocmit contractul nr. 1/10 din 1 octombrie 2013, în baza căruia SRL „Fisavru” a preluat drepturile de creanță ale Georgetei Covaliov-Rusu față de SC „Cont-Asistent” SRL, care izvorăsc din contractele de împrumut încheiate anterior.

A susținut că, în baza contractelor nr. 1 din 2 ianuarie 2010, nr. 2 din 2 ianuarie 2011 și nr. 3 din 4 ianuarie 2012, împrumutul a fost acordat pentru o perioadă nedeterminată și urmează a fi restituit la solicitarea împrumutătorului, în acest sens reclamanta invocând prevederile art. 1247 din Codul civil. Respectiv, la 10 iunie 2019, SRL „Fisavru” s-a adresat cu cerere prealabilă, prin care a solicitat restituirea împrumutului nominalizat, însă la 06 iulie 2019 a recepționat prin poștă o scrisoare de la SRL „Cont-Asistent”, datată cu 19 iunie 2019, prin care partea pârâtă refuză să restituie împrumutul.

La 10 noiembrie 2020, SRL „Fisavru” a depus o cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând pe lângă încasarea datoriei de bază, încasarea dobânzii de întârziere, pentru perioada de 12 iulie 2019 – 10 noiembrie 2020, în cuantum de 31775,55 de lei, menționând că împrumutul a devenit scadent la 11 iulie 2019 (f.d. 167, vol. I).

La data de 07 iunie 2021, SRL „Fisavru” a mai depus o cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând suplimentar încasarea dobânzii de întârziere în cuantum de 11 123,20 de lei pentru perioada 11 noiembrie 2020 – 06 iunie 2020 (f.d. 62, vol. II).

În final, reclamanta SRL „Fisavru” a solicitat încasarea din contul SRL „Cont-Asistent” în beneficiul său a sumei de 165 469,00 de lei, cu titlu de împrumut nerestituit, a sumei de 42 898,75 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere, a cheltuielilor de judecare a cauzei, compuse din suma de 6 256,05 de lei, cu titlu de taxă de stat și cheltuielile de asistență juridică (f.d. 79-82, vol. II).

La 09 iunie 2020, SRL „Cont-Asistent” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fisavru”, solicitând constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 02 ianuarie 2010 Covaliov-Rusu Georgeta și SRL „Cont-Asistent” au încheiat contractul de împrumut cu nr. 1, prin care persoana fizică, Georgeta Covaliov-Rusu a împrumutat ultimeii suma de 125 910 lei. Două contracte similare între aceleași părți au fost încheiate la data de 2 ianuarie 2011, în valoare de 401 710 lei și la 4 ianuarie 2012, în valoare de 249 744 de lei. Astfel, suma totală rezultată din contractele încheiate constituie 777 364 de lei.

Reclamanta SRL „Cont-Asistent” a indicat că, la 01 octombrie 2013, Covaliov-Rusu Georgeta, în calitate de cedent și SRL „Fisavru”, în calitate de cesionar, au încheiat contractul nr. 1/10 de cesiune a creanțelor, potrivit căruia Covaliov-Rusu Georgeta a cedat și a transmis către SRL „Fisavru” creanța sa totală față de debitorul SRL „Cont-Asistent” în mărime de 777 364 de lei, ce rezultă din contractele de împrumut menționate.

SRL „Cont-Asistent” a pretins că, contractul cu nr. 1/10 din 01 octombrie 2013 încheiat între Covaliov-Rusu Georgeta și SRL „Fisavru” este un act juridic fictiv, în condițiile în care părțile l-au încheiat fără intenția să-l execute.

La fel a subliniat că, contractul de cesiune este cu titlu oneros, iar prețul cesiunii fiind de 777 364,00 de lei. Astfel, pentru a o substitui pe Georgeta Covaliov-Rusu, în calitate sa de creditor față de SRL „Cont-Asistent”, SRL „Fisavru” urma inițial să îndeplinească condiția executării contractului de cesiune, manifestată prin achitarea către Covaliov-Rusu Georgeta a sumei de 777 364,00 de lei. Însă, în pofida

neexecutării propriei obligații, SRL „Fisavru” a început totuși exercitarea drepturilor de creditor.

A considerat că, nerespectarea condiției, lipsește cesiunea de efectul substituirii. Respectiv, Covaliov-Rusu Georgeta a transferat fictiv drepturile de creanță către SRL „Fisavru”, în condițiile în care intenția sa a fost nu cea stabilită de art. 195 din Codul civil și anume de a reîntoarce în patrimoniul său a sumei de 777 364 de lei, ci de a crea o creanță fictivă a SRL „Fisavru” față de SRL „Cont-Asistent”.

SRL „Cont-Asistent” a solicitat constatarea nulității absolute a contractului nr. 1/10 din 01 noiembrie 2013 de cesiune a creanțelor, încheiat la 01 noiembrie 2013 între Covaliov-Rusu Georgeta și SRL „Fisavru”, ca fiind un act juridic fictiv și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 7 000 de lei (f.d.4-13, vol. Ia).

Prin încheierea din 02 martie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Covaliov-Rusu Georgeta (f.d. 64, vol. 1).

Prin încheierea din 04 august 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Central s-a conexasă la cauza civilă, la cererea reclamantului SRL „Fisavru” împotriva pârâtului SRL „Cont-Asistent” cu privire la restituirea împrumutului, cauza civilă, la cererea reclamantului SRL „Fisavru” cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor (f.d. 73, vol. 1).

Prin hotărârea din 17 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Fisavru” împotriva SRL „Cont-Asistent” privind încasarea datoriei în cuantum de 165 469 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 42 898,75 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată, și cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Cont-Asistent” împotriva SRL „Fisavru” privind constatarea nulității contractului de cesiune de creanță din 01 octombrie 2013, încheiat între Covaliov-Rusu Georgeta, în calitate de cedent și SRL „Fisavru”, în calitate de cesionar și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 90, 96-100, vol. II).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 septembrie 2021 și la 01 octombrie 2021, corespunzător, SRL „Cont-Asistent” și SRL „Fisavru” au contestat-o cu apel (f.d. 93-94, 95, vol. II).

Prin decizia din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-au respins cererile de apel declarate de SRL „Cont-Asistent” și SRL „Fisavru” și s-a menținut hotărârea din 17 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central (f.d.161, 162-175, vol. II).

La 05 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, SRL „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Bagrin Aurelia, a declarat recurs împotriva deciziei din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, în partea respingerii acțiunii sale și emiterea în această parte, a unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că decizia instanței de apel este eronată și contradictorie, fiind eronat apreciate probele.

Recurenta SRL „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Bagrin Aurelia, a menționat că probele administrate denotă că Covaliov-Rusu Georgeta fictiv a transferat drepturile de creanță către SRL „Fisavru”, în condițiile în care intenția sa nu a fost cea

stabilită la art. 195 din Codul civil, anume de reîntoarcere în patrimoniul său a sumei de 777 364 de lei, ci de a crea o creanță fictivă a SRL „Fisavru” față de SRL „Cont-Asistent”. Elementul de fictivitate prezent în contractul de cesiune a creanțelor constă anume în lipsa intenției părților de a-l executa.

Recurenta a subliniat că instanța de apel a omis să ofere răspuns la argumentele reclamantei privind nulitatea cesiunii, limitându-se să indice doar că neexecutarea contractului nu afectează valabilitatea cesiunii. Deși, în ședința de judecată au fost prezentate probe, ce confirmă că o parte din suma cedată deja a fost compensată executarea obligației de plată a SRL „Fisavru” împotriva SRL „Cont-Asistent”, în cadrul unui proces unde Covaliov-Rusu Georgeta a avut calitatea de intervenient accesoriu, fără a ridica vreo excepție de neexecutare.

La 24 decembrie 2022 SRL „Fisavru” a declarat recurs împotriva deciziei din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, în partea respingerii acțiunii sale și emiterea în această parte a unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului, SRL „Fisavru” a invocat aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel, care nici nu a reținut argumentele invocate în fața instanței de apel.

Recurenta a menționat că instanța de apel a constatat lipsa pertinentei certificatelor bancare emise de „Victoriabank” nr. 26, 27, 28 din 02 martie 2020, care dovedesc transmiterea pe contul bancar al SRL „Cont-Asistent” a mijloacelor bănești cu titlu de împrumut, or clauzele contractelor de împrumut prevăd dreptul împrumutătorului de a depune suma împrumutului și/sau pe contul bancar al împrumutatului. Mai mult, Covaliov-Rusu Georgeta, împrumutătorul, a fost unicul fondator al SRL „Cont-Asistent”, în perioada executării contractelor de împrumut.

Recurenta a remarcat că raportul de audit, prezentat de părți, demonstrează că împrumuturile nominalizate au fost înregistrate în evidența contabilă a SRL „Cont-Asistent” și face irelevantă necesitatea probării acestora prin acte primare de evidență.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 15 septembrie 2022, fiind expediată în adresa părților la 11 octombrie 2022, conform scrisorii de expediere anexate la materialele cauzei (f.d.176, vol. II), însă date despre recepționarea acesteia de către părți la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de SRL „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Bagrin Aurelia, la 05 decembrie 2022 și recursul declarat de SRL „Fisavru” la 24 decembrie 2022 se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

La 08 februarie 2023 și 14 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a notificat participanților la proces copia recursurilor motivate, explicându-le dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizele de recepție anexate la materialele dosarului (f.d. 219-221, vol. II).

Prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent”, reprezentată de

avocatul Bagrin Aurelia și Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru” au fost declarate admisibile.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de SRL „Linavan”, reprezentată de avocatul Lungu Cristina a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Potrivit art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, stipula că, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

După modificarea Codului de procedură civilă, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit. b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Ținând cont de complexitatea cauzei și de problemele invocate în cererile de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat prin prisma art. 444 Cod de procedură civilă că la caz există circumstanțe ce ar dicta necesitatea invitării participanților la proces, pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, în cadrul ședinței publice a instanței de recurs cu participarea părților din 14 decembrie 2023, recurenta SRL „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Dorin Cimil, a susținut recursul înaintat și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat, reiterând motivele de drept și de fapt indicate în cererea de recurs.

A menționat că decizia instanței de apel conține constatări contradictorii, or în pct. 74, 81 din decizie, instanța constată că datoria pretinsă de SRL „Fisavru” nu a fost înregistrată în casieria SRL „Cont-Asistent” conform prevederilor contractelor de împrumut, iar reieșind din pct. 81, 107 din decizie, în consecință respinge pretenția SRL „Cont-Asistent” de a anula contractul de cesiune.

A explicat că obligația pretinsă de SRL „Fisavru” nu este certă, lichidă și exigibilă, iar contractul de cesiune este doar un contract fictiv și nu este valabil în sensul producerii efectelor juridice conform art. 668 alin. (1) din Codul civil.

A susținut că în perioada anilor 2010-2013 pe contul casieriei SRL „Cont-Asistent” nu au venit sume de bani drept împrumut, iar certificatul eliberat de BC „Victoriabank” SA nu confirmă acest fapt, prin urmare SRL „Fisavru” nu a dobândit dreptul de a pretinde încasarea sumei, or nu a fost probată remiterea banilor.

A precizat că Raportul de evaluare economică-contabilă a SRL „Cont-Asistent” a fost întocmit la solicitarea SRL „Cont-Asistent” după ce au fost încheiate două contracte de vânzare-cumpărare a cotelor sociale, și administrator a devenit Godoroja Alina.

Administratorul SRL „Cont-Asistent”, Gororoja Alina în cadrul ședinței a susținut cele invocate de către avocatul Dorin Cimil. A indicat că Raportul de evaluare economică-contabilă a SRL „Cont-Asistent” a fost efectuat la solicitarea sa pentru determinarea corectitudinii gestionării mijloacelor bănești, precum și corectitudinii efectuării tranzacțiilor cu persoane afiliate, când dânsa a devenit deținătoarea a 100% din capitalul social al societății. Informația din Raportul de constatări efective a evaluatorului corespunde realității, inclusiv și suma care este indicată că a fost depusă de Covaliov-Rusu Georgeta de 777 363,91 de lei corespunde. A confirmat că Covaliov-Rusu Georgeta a împrumutat această sumă SRL „Cont-Asistent”, inclusiv și dânsa a împrumutat societății bani, însă banii nu au fost gestionați corect.

Recurenta SRL „Fisavru”, reprezentată de avocatul Constantin Brănișteru în cadrul ședinței instanței de recurs a susținut recursul înaintat și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat, reiterând motivele de drept și de fapt indicate în cererea de recurs.

A menționat că instanțele ierarhic inferioare au apreciat probele prezentate eronat, astfel au constatat greșit că sumele de bani drept împrumut urmau obligatoriu să fie depuse doar în casieria întreprinderii. Covaliov-Rusu Georgeta era asociat unic la SRL „Cont-Asistent” și ea depunea pe contul companiei sau în casierie suma împrumutată, iar certificatul eliberat de BC „Victoriabank” SA demonstrează cert că Covaliov-Rusu Georgeta a depus în perioada anilor 2010–2013 aproximativ 553 000 de lei cu destinația împrumut de la fondator. Mai mult, în Raportul de audit efectuat la SRL „Cont-Asistent”, este indicat că Covaliov-Rusu Georgeta fiind asociat unic, a depus pe contul companiei 777 363,91 de lei, ca împrumuturi pe termen lung, fiind înregistrați și recepționați de către SRL „Cont-Asistent”. Astfel, SRL „Cont-Asistent” urmează să-și execute obligația de restituire a datoriei pretinse de SRL „Fisavru”.

Consideră că probele anexate la dosar, demonstrează transmiterea banilor de către Covaliov-Rusu Georgeta drept împrumut SRL „Cont-Asistent”.

A accentuat că instanțele ierarhic inferioare corect au respins solicitarea de nulitate a contractului de cesiune, or acesta nu este fictiv, iar de către partea adversă nu a fost prezentat nici un temei legal de anulare a acestui contract. Contractul de

cesiune a creanței este un contract pur și simplu, nu este condiționat de executarea cesiunii, SRL „Cont-Asistent” urmând să restituie datoria de aproximativ 165 000 de lei rămasă.

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului și verificând decizia 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursurilor, casarea deciziei recurate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că la data de 02 ianuarie 2010, 02 ianuarie 2011 și 04 ianuarie 2012, între persoana fizică Covaliov-Rusu Georgeta, în calitate de împrumutător și SRL „Cont-Asistent”, în calitate de împrumutat, au fost încheiate contractul nr. 1 în valoare de 125 910 lei (f.d.6, vol. 1), nr.2 în valoare de 401 710 lei (f.d.7, vol. 1), nr. 3 în valoare de 249 744 de lei (f.d.8, vol. 1), în total suma împrumutului constituind 777 364 de lei.

Potrivit pct. 2.2 din contactele de împrumut sus nominalizate, împrumutătorul va acorda împrumutul împrumutatului, în decurs de 1 an zile lucrătoare.

Conform pct. 2.3 al contractelor, împrumutul se consideră acordat din momentul transferării sumei împrumutului în interesul împrumutatului, în casieria entității și/sau contul bancar indicat de către împrumutat în contractul de împrumut.

Pct. 2.5 al contractelor indică că termenul de rambursare a împrumutului este solicitarea scrisă sau orală a împrumutătorului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la data de 01 octombrie 2013, prin contractul de cesiune de creanță nr. 1/10, persoana fizică Cavaliov-Rusu Georgeta, a cesionat datoria totală în sumă de 777 364 de lei, debitorului SRL „Cont-Asistent”, cedentului SRL „Fisavru”.

La data de 10 iunie 2019, SRL „Fisavru” a expediat în adresa SRL „Cont-Asistent” o notificare prin care a informat debitorul SRL „Cont-Asistent” că SRL „Fisavru”, este noul creditor, în temeiul contractului de cesiune de creanță, preluând drepturile de creanță a lui Covaliov-Rusu Georgeta, față de SRL „Cont-Asistent” și în termen de 15 zile de la recepționarea notificării, a solicitat restituirea datoriei în sumă de 165 469,00 de lei, având în vedere compensarea parțială a prețului unui imobil (f.d. 10, vol. 1).

Respectiv, la 09 august 2019 SRL „Fisavru” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Cont-Asistent”, solicitând încasarea din contul SRL „Cont-Asistent” în beneficiul său a sumei de 165 469,00 de lei, cu titlu de împrumut nerestituit, a sumei de 42 898,75 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere, a cheltuielilor de judecare a cauzei, compuse din suma de 6 256,05 de lei, cu titlu de taxă de stat și cheltuielile de asistență juridică.

Iar, la 09 iunie 2020, SRL „Cont-Asistent” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fisavru”, solicitând constatarea nulității absolute a contractului nr. 1/10 din 01 noiembrie 2013 de cesiune a creanțelor, încheiat la 01 noiembrie 2013 între Covaliov-Rusu Georgeta și SRL „Fisavru”, ca fiind un act juridic fictiv și încasarea

din contul pârâtei în beneficiul său a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 7 000 de lei (f.d.4-13, vol. Ia).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prin hotărârea din 17 septembrie 2021, Judecătoria Orhei, sediul Central a respins cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Fisavru” împotriva SRL „Cont-Asistent” și cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Cont-Asistent” împotriva SRL „Fisavru” (f.d. 90, 96-100, vol. II).

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 15 septembrie 2022 a respins cererile de apel declarate de SRL „Cont-Asistent” și SRL „Fisavru” și a menținut hotărârea din 17 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central (f.d.161, 162-175, vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că obiecte ale prezentului litigiu îl constituie contractul de împrumut nr. 1 din 02 ianuarie 2010, nr.2 din 02 ianuarie 2011 și nr. 3 din 04 ianuarie 2012, între persoana fizică Covaliov-Rusu Georgeta, în calitate de împrumutător și SRL „Cont-Asistent”, în calitate de împrumutat și contractul de cesiune de creanță nr. 1/10 din data de 01 octombrie 2013.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că urmează a fi notat faptul că prevederile art. 7 din Codul civil stabilesc că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Prin urmare, ținând cont de circumstanțele cauzei și prevederile legale citate supra, în litigiu dedus judecății urmează a fi aplicate prevederile Codului civil în vigoare la data semnării contractelor, ce constituie obiect al litigiului.

În conformitate cu prevederile art. 512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 666 alin. (1) din Codul civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Prevederile art. 867 alin. (1) din Codul civil stabilesc că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Iar, potrivit art. 556 alin. (1) din Codul civil, o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție decelează că din normele precitate rezultă că contractul de împrumut este un contract consensual, fiind valabil încheiat la momentul realizării acordului de voință asupra tuturor condițiilor esențiale.

Împrumutul este un contract sinalagmatic, dând naștere la obligații reciproce pentru ambele părți și un contract translativ de proprietate, împrumutatul devenind proprietarul bunurilor împrumutate și suportând riscurile pieirii fortuite.

Astfel, obiectul contractului îl constituie banii sau alte bunuri fungibile. În cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului se poate face prin predarea titlului la purtător, prin predarea carnetului nominalizat pe numele împrumutatului, esențial este că împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului. Împrumutătorul este obligat să transmită împrumutatului bani sau bunurile conform contractului de împrumut.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că instanțele ierarhic inferioare au respins cererea de chemare în judecată privind încasarea împrumutului din motiv că lipsește probarea transmiterii banilor împrumutatului, or potrivit clauzelor contractuale stipulate în pct. 2.2, 2.3 din contractele de împrumut, transmiterea mijloacelor financiare cu titlu de împrumut urma să se efectueze în termen de un an, iar momentul transmiterii banilor reprezintă depunerea acestora la casieria întreprinderii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că faptul remiterii sumelor de bani împrumutate reprezintă o condiție pentru apariția obligației de restituire, însă pripit au stabilit că lipsește probarea transmiterii banilor împrumutatului.

În litigiul dedus judecării este relevant că potrivit pct. 2.3 din contactele de împrumut, care constituie obiect al prezentului litigiu, împrumutul se consideră acordat din momentul transferării sumei împrumutului în interesul împrumutatului, în casieria entității și/sau contul bancar indicat de către împrumutat în contractul de împrumut.

Prin urmare, instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit că potrivit clauzelor contractuale momentul transmiterii banilor reprezintă depunerea acestora la casieria întreprinderii, or contractele prevăd mai multe modalități ale transmiterii sumei împrumutului, inclusiv și prin depunerea la contul bancar al împrumutatului.

Mai mult, instanțele ierarhic inferioare au reținut lipsa unor acte primare de evidență contabilă, transferul bănesc în casieria întreprinderii, alte date și extrase din registre care să ateste plata prețului ca probă a transmiterii banilor împrumutatului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, la materialele cauzei sunt anexate certificatele bancare emise de BC „Victoriabank” nr. 26, 27, 28 din 02 martie 2020 (f.d. 83-86, vol. I), în care se indică despre transmiterea pe contul bancar al SRL „Cont-Asistent” a mijloacelor bănești cu titlu de împrumut de la Covaliov-Rusu Georgeta.

La fel, de către SRL „Cont-Asistent” a fost prezentat Raportul de constatări efective a auditorului privind determinarea corectitudinii gestionării mijloacelor bănești, precum și corectitudinii efectuării tranzacțiilor cu persoane afiliate ale SRL „Cont-Asistent”, pentru perioada a.2013 (f.d. 114-151, vol. I).

Suplimentar, în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs administratorul SRL „Cont-Asistent”, Godoroja Alina a explicat că Raportul de constatări efective a auditorului privind determinarea corectitudinii gestionării mijloacelor bănești, precum și corectitudinii efectuării tranzacțiilor cu persoane afiliate ale SRL „Cont-Asistent”, pentru perioada a. 2013 a fost efectuat la solicitarea sa, și datele indicate în el corespund realității, totodată confirmând că Covaliov-Rusu Georgeta a împrumutat

suma de 777 363,91 de lei SRL „Cont-Asistent”, însă banii nu au fost gestionați corect (înregistrarea audio anexată la materialele cauzei).

Ținând cont de circumstanțele reținute supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a dat apreciere actelor menționate, pentru a stabili cu certitudine dacă a avut loc sau nu transmiterea banilor împrumutatului, prin ce nu a asigurat pe deplin dreptul părților de a fi auzite, nepunând în discuția părților toate împrejurările de fapt sau de drept relevante care au fost invocate de acestea.

Or, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, aspectele reținute mai sus conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform jurisprudenței CtEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces. Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de „proces echitabil”, ce impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost -Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state

(Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Așadar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, a casa integral decizia 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să ia în considerare cele menționate și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Bagrin Aurelia și Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru”.

Se casează integral decizia 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Fisavru” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” privind încasarea datoriei, compensarea cheltuielilor de judecată și la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fisavru” privind constatarea nulității

contractului de cesiune de creanță și compensarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Ion Malanciuc